

TEKST 162: Beretninger om grev Emichos angreb på jøderne og biskoppen i Mainz

Samtidig med og som en udløber af Folkekorstoget havde en gruppe af riddere og folk fra den bredere befolkning i Tyskland også samlet sig i 1096 for at drage af sted. Under ledelse af grev Emicho af Leinigen var de dog i første omgang gået til angreb på jøder i især Rhinlandet. I flere tyske byer forsøgte kirken at beskytte jøderne mod jødeforfølgelserne, men i bl.a. Mainz var det forgæves. Om dette beretter bl.a. Albert af Aachen, der var kannik ved kirken i Aachen og som mellem 1125 og 1150 skrev et værk om Det Første Korstog (*Historia Hierosolymitanae expeditionis*). Det samme gør Ekkehard af Aurach (Aura) (d.1126), der var tysk abbed og historieskriver, der i begyndelsen af 1100-tallet skrev et værk (*Hierosolymita*), der ligeledes omhandlede Det Første Korstog. Endelig beretter også den jødiske krønikeskriver, Salomon bar Simson, (omkr. 1140) om begivenhederne.

[Albert af Aachen:]

I begyndelsen af sommeren i det samme år som Peter og Gottschalk¹ var draget af sted efter at have samlet en hær, samledes der på samme måde en stor og talløs skare fra forskellige kongedømmer. [...] Jeg ved ikke, om det var på grund af en straf fra Gud eller på grund af en eller anden vrangforestilling i deres sind, men pilgrimmene fremtrådte i en ånd af grusomhed mod jøderne, som levede spredt i mange byer i Rhinlandet. De påførte dem en meget grusom nedslagtning, især i kongeriget Lothringen, idet de hævdede, at dette var begyndelsen på deres rejse, og drabene ville tjene kampen mod kristendommens fjender.² En massakre på jøderne blev først udført i byen Køl n af borgerne dér. De angreb pludselig en lille gruppe af jøder, de halshuggede mange og påførte dem alvorlige sår, de ødelagde deres hjem og synagoger, og delte indbyrdes en meget stor sum stjålne penge.

Da jøderne så denne grusomhed, begyndte omkring to hundrede i nattens stilhed at flygte med båd til Neuss, men pilgrimmene og korsfarerne opdagede dem og efterlod ikke en eneste i live. Hertil kommer, at de – efter at have massakreret dem alle – berøvede dem alle deres ejendele.

Efter disse begivenheder fortsatte pilgrimmene deres rejse uden forsinkelse, som de havde lovet, og de ankom i stort tal til byen Mainz. Her ventede grev Emicho³ – en adelig og meget magtfuld mand i denne region – med en meget stor gruppe af tyskere på pilgrimmenes ankomst.

Da jøderne i Mainz hørte om nedslagtningen af deres brødre og indså, at de ikke kunne undslippe så mange, tog de tilflugt hos [ærke]biskoppen Rothard, idet de anbragte uvurderlige skatte i hans varetægt og forvaring, da de havde stor tillid til hans beskyttelse, fordi han var

¹ Peter Eremitten og Gottschalk var ledere af det såkaldte Folkekorstog, se tekst 159 og 160

² Allerede efter al-Hakims ødelæggelse af Gravkirken i 1009 opstod der i Europa falske rygter om, at det var jøderne, der havde opildnet kaliffen mod de kristne og dermed var skyld i kirkens ødelæggelse. Det berettes, at dette førte til angreb på jøderne i mange kristne lande. Den samme mistanke og had til jøderne blussede nu op igen blandt masserne, der anså jøderne for skyld i Kristi død.

³ Emicho af Leiningen (eller Emich af Flonheim) var tysk adelsmand og leder af det såkaldte Tyske Korstog, der heller ikke var en del af det officielle pavelige korstog.

biskop i byen.⁴ Som den vigtigste præst i Mainz gemte han forsigtigt den utrolige mængde penge væk, som han modtog fra dem, og han slog sig ned med jøderne i den meget store hal i sit hjem ude af syne for grev Emicho og hans tilhængere, så de kunne forblive dér i god behold.

Men Emicho og resten af hans bande holdt råd, og efter solopgang angreb de jøderne i hallen med pile og lanser. Efter at have nedbrudt hængslerne og dørene dræbte de jøderne i et antal på omkring syv hundrede, som forgæves gjorde modstand mod så mange tusinders kraft og angreb. De dræbte også kvinderne, og med deres sværd gennemborede de purunge børn uanset alder og køn. Da jøderne så, at deres kristne fjender angreb dem og deres børn, og at de ikke skyede nogen alder, faldt de over hinanden på samme måde og dermed omkom de for hinandens hænder – brødre, børn, hustruer og søstre. Det er forfærdeligt at sige, men mødre skar med knive halsen over på ammende børn og stak andre, da de foretrak, at de således omkom for deres egne hænder i stedet for at blive dræbt af de uomskårnes våben.

Få undslap denne grusomme nedslagtning af jøderne, og nogle få blev døbt på grund af frygt, snarere end på grund af kærlighed til den kristne tro. Med meget stort krigsbytte fra disse mennesker fortsatte grev Emicho, Clarebold, Thomas og hele denne utålelige forsamling af mænd og kvinder deres vej til Jerusalem, idet de førte deres kurs i retning af kongeriget Ungarn, hvor fri passage langs kongevejen normalt ikke blev nægtet pilgrimme. [...] [*Men ungarerne nægter at give den plyndrende skare tilladelse til at krydse grænsen. Det kommer til kampe og mange af Emichos tilhængere bliver dræbt. Emicho selv når dog at flygte.*]

Emicho og nogle af hans tilhængere fortsatte deres flugt langs den rute, af hvilken de var kommet. Thomas, Clarebold og flere af deres mænd flygtede mod Kärnten og Italien. Således menes Herrens hånd at have slået ned på pilgrimmene, der havde syndet ved overdreven urenhed og hor, og som havde slagtet de landflygtige jøder på grund af begær efter penge snarere end af hensyn til Guds retfærdighed, skønt jøderne var imod Kristus. Herren er en retfærdig dommer og beordrer ingen til ufrivilligt eller under tvang at underlægge sig den katolske tro.

Der fandtes en anden afskyelig forbrydelse blandt denne forsamling af vejfarende mennesker, som var et tåbeligt og sindssygt påfund. At forbrydelsen var afskyelig for Herren, og ufattelig for de troende, kan ikke skal betvivles. De hævdede, at en bestemt gås var inspireret af Helligånden, og at en ged i ikke ringere grad var opfyldt af den samme Ånd. Disse gjorde de til deres vejvisere på den hellige rejse til Jerusalem. De tilbad disse særdeles meget, og de fleste af de folk, der fulgte efter dem, ligesom dyr, troede af hele deres sind på, at dette var den rigtige retning. Må de troendes hjerter være fri for tanken om, at Herren Jesus skulle have ønsket, at Hans mest hellige legemes grav skulle besøges af umælende og tåbelige dyr, eller at han skulle have ønsket, at disse skulle være vejledere for kristne sjæle, som Han med sit eget blod som pris nedlod sig til at frelse fra afguders snavs!

⁴ Kirken havde siden 500-tallet med jævne mellemrum gjort det klart, at jøderne i Europa ikke måtte forfølges (se tekst 161).

[*Ekkehard af Aurach:*]

Opfordringen [til at drage på korstog] nåede dog slet ikke østfrankerne, sakserne, thüringerne, bayerne og alemannerne.⁵ Dette skyldtes især splittelsen mellem den kongelige regering og den gejstlige magt, som siden pave Alexander [d. 2.] og desværre frem til den dag i dag har gjort os [tyskerne] lige så forhadte og frastødende i romernes øjne, som romerne i vores.⁶ Således gik det til, at næsten hele det tyske folk i begyndelsen af ekspeditionen [korstoget] var helt ubekendt med grundene hertil. Derfor blev de mange rytterenheder, skarerne af mennesker til fods, flokkene af bønder, kvinderne og børnene, der passerede gennem deres land, af dem [tyskerne] anset for at være foragtelige personer, der var gået helt fra sans og samling.

Det forekom dem [tyskerne], at de, som drog mod Det Hellige Land, forlod deres fødeland og ofrede det, de allerede havde, grundet et forfængeligt håb. Det forjættede land tilbød ingen sikkerhed, men fare, og alligevel forlod de deres egne ejendele i en grådig kamp for andres [ejendele]. Men selv om vores folk er langt mere hovmodigt end andre, gav tyskernes forbitrelse ikke desto mindre til sidst efter i lyset af den guddommelige nåde, og efter at de grundigt havde drøftet sagen med de mange pilgrimme, blev de også i deres hjerter tilbøjelige [til at drage afsted].

Desuden opvakte tegn i solen og undere både i luften og på jorden mange, der tidligere havde været ligeglade. [...] [*Ekkehard beretter herefter om forskellige begivenheder og fænomener, der af befolkningen blev opfattet som undere og vartegn.*]

Mens hele skabelsen [verden] gennem disse og lignende tegn syntes at tilbyde Skaberen sine tjenester, opvakte den vagtsomme fjende [Satan], der benytter sig af lejligheden til at så sit ukrudt blandt den gode sæd, når andre sover, også falske profeter og blandede falske brødre og æreløse kvinder med Herrens skare under udseendet af religiøs fromhed. På denne måde blev Kristi hær besmittet ikke kun af hykleri og løgne, men også af skamløs urenhed, således at profetien om den gode hyrde og om, at selv de udvalgte kan blive ledt på vildspor, kunne opfyldes.⁷ [...] [*Ekkehard beskriver herefter en række falske profeter og folkeforførere, som Folcmar (Volkmar) og Gottschalk.*]

Netop på det tidspunkt viste der sig en vis storskryder ved navn Emicho, en greve fra Rhinlandet og en mand med et langt og meget dårligt omdømme grundet sin tyranniske livsførelse. Han tilranede sig kommandoen over næsten tolv tusinde korsfarere, idet han som en anden Saul⁸ påstod, at han var blevet kaldet af en guddommelig åbenbaring og bevæget til en sådan religiøs fromhed. Idet de blev ført gennem byerne langs Rhinen og Main og også Donau, benyttede de sig af deres kristne iver til enten helt at udslette jødernes forbandede folk,⁹ hvor de end

⁵ Østfrankerne osv.: en række tyske folkeslag

⁶ Der hentydes til konflikten [Investiturstriden] mellem den tyske konge/kejser, Henrik d.4. (1056-1105) og pave-magten i Rom, der stod på under paverne Alexander d. 2. (1061-1073) og Gregor d. 7. (1073-1085).

⁷ Se Johannes 10,11-16; Mattæus 7,15-20; 24,11

⁸ Ifølge Det Gamle Testamente var Saul jødernes konge, men mistede grundet sin adfærd sin status som Guds tjener samt sin krone til David.

⁹ *Jødernes forbandede folk*: (...*execrabilem Judaeorum*...) Ifølge middelalderkirken var jøderne forbandede af Gud, fordi de havde afvist og dræbt Kristus. Dette viste sig bl.a. ved, at Gud havde straffet jøderne med landflygtighed, men dette betød dog ikke, at jøderne skulle forfølges eller tvangsdøbes. Kirken havde som sagt (se note ovenfor) gjort det klart, at jøderne ikke måtte forfølges, trods deres religiøse vildfarelse (se tekst 161).

fandt dem, eller at tvinge dem ind i kirkens skød. [...] [*Emicho og hans tilhængere drager herefter videre til Ungarn, hvor man kommer i hård kamp med kongen og de kristne indbyggere dér. Kampene ender med, at Emicho og hans tilhængere enten dræbes eller flygter.*]

- 5 Grundet den almægtige Guds vidunderlige forsyn flygtede pilgrimshæren, selvom den var ved at vinde. Og de efterlod sig alt deres udstyr, for ingen af dem fik nogen belønning med sig undtagen deres elendige liv.

10 Og således gik det mændene fra vores folk, der utvivlsomt handlede i iver for Gud, men ikke for Guds visdom, idet de begyndte at forfølge andre kristne, mens de deltog i en ekspedition, som Kristus havde bestemt til at skulle befri andre kristne. Kun ved guddommelig nåde blev de hindret i broderlig blodsudgydelse, og ungarerne blev også befriede. Dette er grunden til, at nogle af de mere troskyldige brødre, der var uvidende om sagen, og som kom til en alt for forhastet konklusion, blev forargede og konkluderede, at hele ekspeditionen [korstoget] var formålsløst og tåbeligt.

15

[*Salomon bar Simson:*]

20 På dette tidspunkt drog arrogante folk – folk med et mærkeligt sprog, grumme og uberegnelige fremmedfolk, frankere og tyskere – mod den hellige stad [Jerusalem], der var blevet vanhelliget af barbariske nationer, for der at opsøge huset, der var beregnet til deres afgudsdyrkelse,¹⁰ og uddrive ismaelitterne¹¹ og andre beboere i landet og erobre landet for sig selv. De dekorerede sig tydeligt med deres tegn, idet de placerede et vanhelligt symbol – en vandret linje over en lodret linje – på klæderne af enhver mand og kvinde, hvis hjerte længtes efter omstrejfende at vandre til deres Messias' grav. Deres rækker svulmede, indtil antallet af mænd, kvinder og børn overgik en horde af græshopper, der dækker jorden. [...]

30 [*Før forfølgelsen af jøderne brød ud i Rhinlandet, opholdt Peter Erimitten sig ifølge Salomon bar Simson sig i Trier og Köln i april 1096:*] Man har fortalt mig, hvad der skete i Trier. [...] Den første dag i påsken [*Skærtorsdag den 10. april 1096*] kom der bud fra Frankrig til vore venner. Der var en kristen apostel ved navn Petron. Han var munk, og man kaldte ham prælaten Peter. Da han ankom til Trier sammen med en stor mængde mennesker, som ledsagede ham for derfra videre at fortsætte vejen til Jerusalem, medbragte han et brev fra jøderne i Frankrig, som opfordrede jøderne alle vegne, hvor hans vej førte ham hen, til at levere ham levnedsmidler, fordi han ville kunne gavne Israel, da han var munk og nød stor popularitet. Jøderne gav derfor Peter 35 gaver, og han fortsatte rejsen sammen med sine folk.

Påskelørdag kom Peter til Köln og hvilede ud dér hele ugen uden dog at holde op med sin prædikantvirksomhed. [...]. Mens Peter opholdt sig i Köln – og forøgede sin hær ved sine præ-

¹⁰ Der hentydes til Gravkirken med Jesu grav. Andetsteds i krøniken beskriver Salomon bar Simson korstogets start således: "*Og Satan – paven i det onde Rom – stod frem og bekendtgjorde, idet han troede på dette afkom af hor – dette er Seirs afkom [dvs. de kristne] – at alle nationerne [dvs. de ikke-jødiske fremmedfolk] skulle samle sig og drage til Jerusalem for at erobre byen samt rejse til graven for [for den person, som de i] deres overtro kalder for deres gud. Satan kom og blandede sig med nationerne, og de samlede sig for at udføre befalingen.*"

¹¹ Den jødiske betegnelse for araberne/muslimerne

dikener – ville franskmændene ikke vente længere, og de drog af sted mod Ungarn¹² under ledelse af Gautier Sans Avoir.¹³ [...]

På den ottende dag i måneden Iyar [d. 3. maj], på sabbatten, angreb fjenden menigheden i Speyer og myrdede elleve hellige sjæle, som helliggjorde deres Skaber på den hellige sabbat og nægtede at besmitte sig ved at antage deres fjendes tro. Der var en fornem og from kvinde, der lod sig nedslagte i helliggørelsen af Guds navn. Hun var den første blandt alle dem i menighederne, der blev nedslagtet. Resten blev reddet af den lokale biskop¹⁴ uden den besmittelse [dvs. dåb], der er beskrevet ovenfor.

På den treogtyvende dag i måneden Iyar [d. 18. maj] angreb de menigheden i Worms. Menigheden blev delt i to grupper; nogle forblev i deres hjem, og andre flygtede til den lokale biskop¹⁵ og søgte tilflugt. De, der forblev i deres hjem blev overfaldet af disse steppeulve, der udplyndrede mænd, kvinder og spædbørn, børn og gamle mennesker. De nedrev trapper og ødelagde husene, hærgede og plyndrede. Og de tog Torah-rullen, trampede den i mudderet, rev den itu og brændte den. Fjenden fortærede Israels børn med åbent svælg. Syv dage senere [...] blev de jøder, der stadig var i biskoppens gård, udsat for store kvaler. Fjenden behandlede dem med samme grusomhed som den første gruppe og dræbte dem med sværdet. [...] Fjenden trak tøjet af dem, slæbte afsted med dem og kastede dem bort, idet de kun skånede et lille antal, som de med magt døbte med deres vanhellige vand. Antallet af dem, der blev dræbt i løbet af de to dage, var ca. otte hundrede – og de blev alle begravet nøgne. [...]

[*Nyhederne om overfaldene på de jødiske menigheder i Speyer og Worms nåede den jødiske menighed i Mainz.*] Jødernes ledere samledes og diskuterede forskellige måder, hvorpå de kunne redde sig selv. De sagde: "Lad os vælge nogle af de ældre, så vi kan finde ud af, hvordan vi skal handle, for vi fortæres af denne store ondskab." De ældste besluttede at betale løsepenge for menigheden ved generøst at dele ud af deres penge og bestikke de forskellige fyrster, stedfortrædere, biskopper og guvernører. De lokale [jødiske] ledere, der nød respekt hos den lokale biskop,¹⁶ gik derefter til ham [biskoppen] og hans befalingsmænd og tjenere for at forhandle om dette spørgsmål. De spurgte: "Hvad skal vi gøre efter de nyheder, vi har modtaget med hensyn til nedslagtning af vore brødre i Speyer og Worms?" De svarede: "Agt vores råd og anbring alle jeres penge i vores skatkammer. I, jeres hustruer, jeres børn og alle jeres ejendele skal anbringes i biskoppens gemakker, indtil horderne er draget forbi. Således vil I blive frelst fra de vildfarne." Faktisk gav de dette råd for at stuve os sammen og holde os som fisk, der er fanget i et ondt net og derefter udlevere os til fjenden, mens de [selv] tog vores penge. Dette er faktisk, hvad der i sidste ende skete og resultatet er et bevis på intentionerne. Biskoppen samlede sine

¹² Salomon bar Simson giver denne beskrivelse af Peters ophold i Trier og Köln sidst i sin krønike, men episoden gik altså forud for jødeforfølgelserne, der først brød ud efter Peter var draget videre. Her efter R. Pernoud: *Korstogene*, Kbh. 1964, s.27f.

¹³ Dvs. Walter Den Fattige: egentlig en frankisk ridder, Walter (Gautier) af Boissy-sans-Avoir, der blev en af Peters hærledere. Han drog med sine frankere til Konstantinopel ad en anden rute end Peter. Det samme gjaldt andre grupperinger af Folkekorstoget, bl.a. tyske grupper anført af Folcmar og Gottschalk. Under rejsen havde disse grupper foretaget plyndringer, hvilket gjorde dem upopulære blandt ungarnerne og byzantinerne.

¹⁴ Biskop Johannes af Speyer (1090-1104)

¹⁵ Biskop Adalbert eller Allenbrand

¹⁶ Ærkebiskop Rothard (1089-1109)

ministre og hoffolk – mægtige ministre, de ædleste i landet – med henblik på at hjælpe os; for i første omgang havde det været hans ønske med al sin magt at redde os, da vi havde givet ham og hans ministre og tjenere en stor bestikkelse til gengæld for deres løfte om at hjælpe os. Men i sidste ende var alle bestikkelser og bønner af ingen nytte med hensyn til at beskytte os på vredens og ulykkens dag. [...]

[*Salomon bar Simson beretter, at hertugen af Nedre Lothringen, Godfred af Bouillon (1060-1100), der senere blev en af Det Første Korstogs ledere, havde haft til hensigt at forfølge jøderne.*] [Men der fremstod] en gudfrygtig mand [...] kaldet rabbi Kalonymos, forstander for menigheden i Mainz. Han sendte bud til kong Henrik¹⁷ i riget Pula, hvor kongen havde opholdt sig de seneste ni år,¹⁸ og berettede om alt, der var sket.

Kongen blev rasende og sendte breve til alle ministre, biskopper og guvernører i alle provinserne af sit rige, samt til hertug Godfred, som indeholdt hilsner og som befalede dem ikke at påføre jøderne nogen legemlig skade og til at give dem hjælp og tilflugt.¹⁹ Den onde hertug [Godfred] svor derefter, at han aldrig havde haft til hensigt at gøre dem [jøderne] fortræd. Jøderne i Køl bestak ham alligevel med fem hundrede zekukim²⁰ sølv. Det samme gjorde jøderne i Mainz. Hertugen forsikrede dem om sin støtte og lovede dem fred.

Men Gud, skaberen af fred, vendte sig bort og fjernede sit blik fra sit folk og overgav dem til sværdet. [...]

På det tidspunkt samledes de vildfarne mod os, og borgerne og bønderne sagde til os: "Ham, som I stoler på, hvor er Han? Hvordan vil I blive frelst? Nu skal I få at se, at disse er de vidunderre, som den korsfæstede udøver for dem [korsfarerne] for at give tegn til, at de skal kræve hævn over deres fjender." Og de kom alle med sværd for at ødelægge os. Men nogle af de førendeborgere stod op imod dem og forhindrede dem i at skade os.

På dette punkt samledes alle de vildfarne og kæmpede mod borgerne, og hedningerne kæmpede med hinanden, indtil en korsfarer blev dræbt. Da de så dette, råbte korsfarerne: "Jøderne har forårsaget dette," og næsten alle samledes igen og forhånede og spottede dem [jøderne] med den hensigt overfalde dem. [...]

Ved nymåne i måneden Sivan ankom grev Emicho, der var alle jøders fjende – må hans knogler knuses i møllestén af jern – uden for byen [Mainz] med en mægtig horde af de vildfarne og bønder. De lejrede sig i telte, da porten til byen var lukket. [...] Han [Emicho] blev leder af horden og opdigtede en historie om, at en budbringer fra den korsfæstede var kommet til ham og lavet et tegn på hans kød for at meddele ham, at når han ankom til Magna Graecia,²¹ ville han [Jesus] selv vise sig og placere kongekronen på hans hoved – og Emicho ville besejre hans fjender. Denne mand var vore undertrykkes leder. Han var kendt som en mand, der ikke besad barmhjertighed overfor gamle eller unge kvinder. Som én, der ikke udviste medlidenhed med

¹⁷ Dvs. den tysk-romerske kejser Henrik d. 4.

¹⁸ *Pula*: her en afledning af Apulien i Italien. Henrik d. 4. opholdt sig i Italien 1090 til 1097

¹⁹ Henrik d. 4.s reaktion kan ses i forlængelse af de privilegier, som jøderne var blevet garanteret i Speyer i 1090. Ved landefredsordningen i 1103 i Mainz garanterede Henrik atter jøderne uindskrænket retssikkerhed i sit rige.

²⁰ *Zekukim*: Jødisk vægtemål.

²¹ Det sydlige Italien

småbørn eller spædbørn eller syge. Som én, der pulveriserede Guds folk som støv under tærskning. Én, der dræbte deres unge mænd med sværd og skar deres gravide kvinder op. De slog lejre uden for byen i to dage.

5 På dette tidspunkt, hvor forbryderen ankom til Mainz på sin vej til Jerusalem, gik det jødiske samfunds ældste til deres biskop, Ruthard [Rothard] og bestak ham med tre hundrede zekukim sølv. Ruthard havde til hensigt at rejse ud til de landsbyer, der var underlagt biskoppens myndighed, men det jødiske samfund kom og bestak ham og bønfuldt ham, indtil de fik ham overtalt til at blive i Mainz, og han tog hele menigheden ind i sine indre gemakker med ordene: "Jeg har lovet at hjælpe jer." Greven erklærede ligeledes: "Jeg ønsker også at blive her for at hjælpe

10 jer, men I bliver nødt til at dække alle vores behov, indtil de, der bærer [korsfarer]tegnet har passeret." Og menigheden accepterede disse vilkår.

De to – biskoppen og greven – godkendte derefter jødernes anmodning og sagde: "Vi vil dø sammen med jer eller forblive i live sammen med jer." Menigheden sagde derefter: "Eftersom disse to, der står os nær, har accepteret vores anmodning, så lad os da sende vores penge til

15 forbryderen Emicho og give ham breve om frit lejde, så de [jødiske] samfund langs ruten vil ære ham. [...] Vi sendte syv pund guld til den onde Emicho for at redde os selv, men uanset hvad, hjalp det ikke, og indtil den dag i dag har vores lidelse været uden ophør. [...]

[Efter de indgåede aftaler samlede jøderne sig i biskoppens borggård] Ved middagstid [d. 27. maj] kom den onde Emicho, jødernes undertrykker, til byporten med hele sin horde. Byens borgere åbnede porten for ham, og Herrens fjender sagde til hinanden: "Se, de har åbnet porten for os, lad os nu hævne den korsfæstedes blod." [...] [Salomon bar Simson beretter, at Emichos folk herefter løber byen Mainz over ende, mens jøderne gør sig klar til kamp.]

20

25 Hver mand af Israel bevæbnede sig med sine våben i den indre gård,²² og de marcherede alle til portbygningen for at kæmpe mod de vildfarne og borgerne. De kæmpede i portbygningen, men på grund af vores synder overmandede fjenden dem og indtog portbygningen. Og Herrens hånd hvilede tungt på sit folk og alle hedningerne samlede sig mod jøderne, der var i slottets indre gård, for at tilintetgøre dem. Vores folk var modløse, da de så Edoms²³ onde hånd vinde

30 frem mod dem. Biskoppens mænd, der havde lovet at hjælpe dem, var de første til at flygte, hvorved de overlod dem i hænderne på deres fjende. "Som knækkede rørkæppe var de for dem." [Esajas 36,6].

Biskoppen flygtede også selv fra sin kirke, for de ønskede også at dræbe ham, fordi han havde talt til fordel for jøderne. Fjenden samledes i gården på denne tredje dag i ugen, "en mørkets og

35 mulmets dag, en skyernes og tågens dag." [Zefanias 1,15]. [...]

I midten af gården fandt fjenden nogle af de fromme sammen med vores rabbiner, Isak ben Moses, en særdeles fremragende lærer. Han var den første til at strække hals, og de huggede hans hoved af. De andre indhyllede sig i deres frynsede bedesjaler, og de sad i gården for at fremskynde opfyldelsen af Skaberens vilje; de ønskede ikke at forblive i live en time længere; de havde accepteret Himlens dom over dem selv. Fjenden slyngede sten og pile mod dem, men

40

²² Den indre gård i biskoppen af Mainz' bolig, hvor jøderne havde fået husly og beskyttelse under forfølgelserne.

²³ Edom: Landområde sydøst for Israel. Her synonym for jødernes fjender.

det faldt dem ikke ind at løbe væk. Fjenden nedhuggede alle, som de fandt dér med deres sværd og forårsagede nedslagtning og ødelæggelse.

Da de jøder, der var i værelserne [på slottet], så, hvad fjenden havde gjort med de fromme, råbte de alle: "Der er ingen som Gud, og vi kan ikke gøre noget bedre end at ofre vores liv for Ham." Kvinderne samlede deres kræfter og dræbte deres egne sønner og døtre, og derefter sig selv. Også mange mænd samlede deres kræfter og nedslagtede deres hustruer, deres sønner og børn. "Den forvænte og blødagtige kvinde" [5. Mos. 28,56] slagtede sit yndlingsbarn; de rejste sig alle, mænd og kvinder, og dræbte hinanden. [...] På en enkelt dag [...] blev et tusind og et hundrede hellige sjæle dræbt og nedslagtet, herunder småbørn og spædbørn, der ikke havde syndet eller begået overtrædelser. [...]

Under måltidet på pinsefesten [29. maj 1096] nåede de frygtelige nyheder til Køln. [...] Da jøderne erfarede, at menighederne [i Speyer, Worms og Mainz] var blevet ødelagt, flygtede enhver af israeliterne hen til en kristen, som han kendte, og tog ophold der i de to pinsedage. [...] Den tredje dag spredte det rygte sig, at fjenderne var gået til angreb på jøderne, og at de ødelagde deres huse og stjal og plyndrede deres ejendele. De rev synagogen ned og slæbte Torahrullerne frem, idet de spottede dem og spredte dem ud over gaderne. [...]

Denne dag [d. 1. juni] fangede de en from mand ved navn Moses Isak [Mar Isaak bar Eljakim] i det øjeblik, da han gik ud af sit hus, og de slæbte ham ind i en kirke. Men han spyttede på dem under deres gudstjeneste og skældte dem ud, hvorpå de slog ham ihjel. [...] Og de fandt ligeledes en anset kvinde ved navn Rebecca [...] og slog hende ihjel. [...] De øvrige medlemmer af menigheden havde taget deres tilflugt i kristne huse og forblev der, indtil biskoppen²⁴ [d. 3. juni] lod dem bringe ud til sine landsbyer. Han fordelte dem mellem syv lokaliteter, som tilhørte ham, for at redde deres liv. [...]

25

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene – Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

30 Albert af Aachen: *Historia Hierosolymitana* (RHC Occ. IV). Her efter E. Hallam: *Chronicles of the Crusades*, London (1997) s.68f. samt A. C. Krey: *The First Crusade: The Accounts of Eyewitnesses and Participants*, Princeton (1921), s.54-56. Ekkehard af Aurach: *Hierosolymita* (18-20). Her efter R. Buchner (udg.): *Ausgewählte Quellen zur deutschen Geschichte des Mittelalters, Freiherr vom Stein-Gedächtnisausgabe*, Band XV, Darmstadt (1972) samt A. C. Krey: *The First Crusade: The Accounts of Eyewitnesses and Participants*, Princeton (1921), s.53f. og J. H. Robinson (red.): *Readings in European History*, vol. 1, Boston (1904) s.316-318. Salomon bar Simson: Her efter S. Eidelberg: *The Jews and the Crusaders: The Hebrew Chronicles of First og Second Crusades*, Madison (1977), s.21ff., R. Pernoud: *Korstogene*, Kbh. 1964, s.27-29, E. Haverkamp: *Hebräische Berichte über die Judenverfolgungen während des Ersten Kreuzzugs*, Hannover (2005) s. 246ff., 562ff., E. Hallam: *Chronicles of the Crusades*, 1997 s.69

35

²⁴ Ærkebiskop Hermann d.3. (1089-1099)